

Boekbespreking Astroblogs

Een poosje terug verscheen bij uitgeverij Agnost het door H.P. Vrijdag geschreven boek 'Het Experimentator-Effect', dat als ondertitel 'op zoek naar scheurtjes in de werkelijkheid' heeft. De uit Eindhoven afkomstige auteur stuurde mij ook een exemplaar om het te lezen en beoordelen, iets wat ik eigenlijk nooit doe voor de Astroblogs – boeken recenseren dus. Maar ach, eens moet de eerste keer zijn, dus toog ik aan de slag om het boek te lezen. OK, da's voor mij al een hele opgave, want eerlijk gezegd is het lang geleden dat ik een boek helemaal uit las, behalve dan wat thrillers en Harry Potters op m'n E-reader.

Het kostte een poos, maar ik heb het boek helemaal uitgelezen en dat wil wat zeggen! En ja, laat ik maar gelijk met de deur in huis vallen: het is een verdraaid interessant boek. OK, er staan wel wat typo's in en af en toe onjuistheden (1), maar die moet Vrijdag maar in een volgende druk rectificeren. Het boek is door talloze anderen al beoordeelden die zijn er geloof ik net als ik best wel enthousiast over. Ik vind het lastig om de essentie van het boek weer te geven, maar ik geloof dat ik wel kan stellen dat Peter Vrijdag in het boek probeert om de wereld áchter de gewone wereld te ontdekken. En via allerlei ervaringen, waarnemingen en experimenten van hemzelf en van vele anderen komt hij tot de conclusie dat de wereld, die zogenaamd objectieve werkelijkheid om ons heen, slechts een illusie is, een door onszelf gecreëerde werkelijkheid. Een mix van natuurwetenschappelijke experimenten, zoals velen uitgevoerd hebben in het kader van de Quantum Mechanica (QM), en filosofische en religieuze gedachten, zoals geformuleerd door mensen als Jung en Boeddha, brengt Vrijdag tot de conclusie dat we leven in een wereld die we zelf middels onze gedachten hebben geschapen. "Voor iets geobserveerd kan worden moet het bestaan, maar om te bestaan moet het eerst geobserveerd worden", schrijft hij ergens in z'n boek. Da's ook meteen hetgeen ik uitdrukkelijk niet kan geloven, dat wij de werkelijkheid om ons heen creëren. Ik ben het wat dat betreft met de stelling eens, die de beroemde John Wheeler ooit naar voren bracht, namelijk dat we leven in een participatoir heelal, een heelal waarin we als het ware mee

participeren. Door de QM zijn we al met de neus op de feiten gedrukt dat we met het waarnemen van de atomen invloed uitoefenen op diezelfde atomen en dat we dus nooit objectief kunnen vaststellen hoe die wereld er exact uitziet. Niet voor niets zit er een onzekerheid gebakken in de kosmos, zoals het Onzekerheidsprincipe van Werner Heisenberg laat zien. Maar verder dan die beïnvloeding van de ons omringende wereld wil ik niet gaan. Met de stelling dat de wereld een schepping van onze gedachten is stel je in feite de mens weer centraal, net zoals de kerk eeuwenlang de aarde in het middelpunt van de wereld plaatste. Mijn beeld blijft toch van de mens die pas op de laatste bladzijde van de encyclopedie genaamd 'Heelal' komt kijken, een dikke encyclopedie van ruim dertien delen, ieder deel duizend bladzijden lang en iedere bladzijde 1 miljoen jaar voorstellend. Op bladzijde 1 van deel 1 begint het heelal met de oerknal, op de laatste bladzijde van het laatste deel komen wij als mensen een keertje om de hoek kijken. Precies zoals Robbert Dijkgraaf het ons liet zien in z'n geweldige presentatie bij De Wereld Draait Door. Dat plukje leven op de planeet genaamd Aarde, rondraaiend bij één van de miljarden sterren in het Melkwegstelsel, dat zelf weer één van de vele miljarden sterrenstelsels in het heelal is, dat volkje van intelligente wezens dat in de laatste alinea van die dikke encyclopedie om de hoek komt kijken is deel van het lokale heelal, is actief participant van datzelfde stukje wereld, maar het is m.i. geen producent – géén geestelijk vader om het maar even in dit soort termen te zeggen – van het heelal.

OK, Vrijdag zal wellicht betogen dat we met z'n allen denken dat de wereld 13,7 miljard jaar oud is, dat we met z'n allen denken dat er miljarden sterrenstelsels zijn en dat we met z'n allen denken dat er vier natuurkrachten zijn die de hele wereld letterlijk en figuurlijk draaiende houden. Maar ik kan dat moeilijk vatten. De triljarden botsingen van protonen in de Large Hadron Collider van CERN hebben ons op 4 juli j.l. laten zien dat het Higgs boson een massa moet hebben van 125,5 GeV. Ik kan mij niet voorstellen dat die massa een product van onze 'geestelijke inspanning' is. Met Peter Vrijdag ga ik mee dat er

meer achter de 'schijnbare werkelijkheid' zit, dan we zo op het eerste gezicht vermoeden. Ik heb daaraan in talloze blogs in het verleden al aandacht besteed.
(2)

Ik denk dus ook wel dat er meer achter die schijnbare werkelijkheid zit – noem het van mijn part meer tussen hemel en aarde. Door allerlei onderzoek krijgen we daar af en toe een glimp van te zien, maar de vraag is natuurlijk in hoeverre die andere wereld zich laat zien. Theorieën van supersymmetrie en snaren gaan uit van meer dimensies dan de bekende vier ruimtetijd-dimensies. De zwaartekracht zou in onze vierdimensionale wereld zo zwak zijn, omdat z'n kracht als het ware wegvloeit in die extra dimensies, die we niet opmerken omdat ze gecompactificeerd zijn. Wellicht zit daar in die extra dimensies ook wel een hele wereld verborgen, met nog veel meer zaken die zich daar afspelen.

Afijn, zoals ik zei is het Experimentator-Effect van Peter Vrijdag een interessant en lezenswaardig boek, dat ik zeker aanraad een keertje te gaan lezen. Je kan het kopen via de boekhandel of via Bol.com, maar je kan het ook rechtstreeks bij de auteur bestellen. Het kost dan € 22,90, Belgische lezers moeten nog € 5,- bijbetalen voor verzendkosten. Meer info: [Experimentator-Effect](#).

Recensie door Adrianus V van Astroblogs.nl.